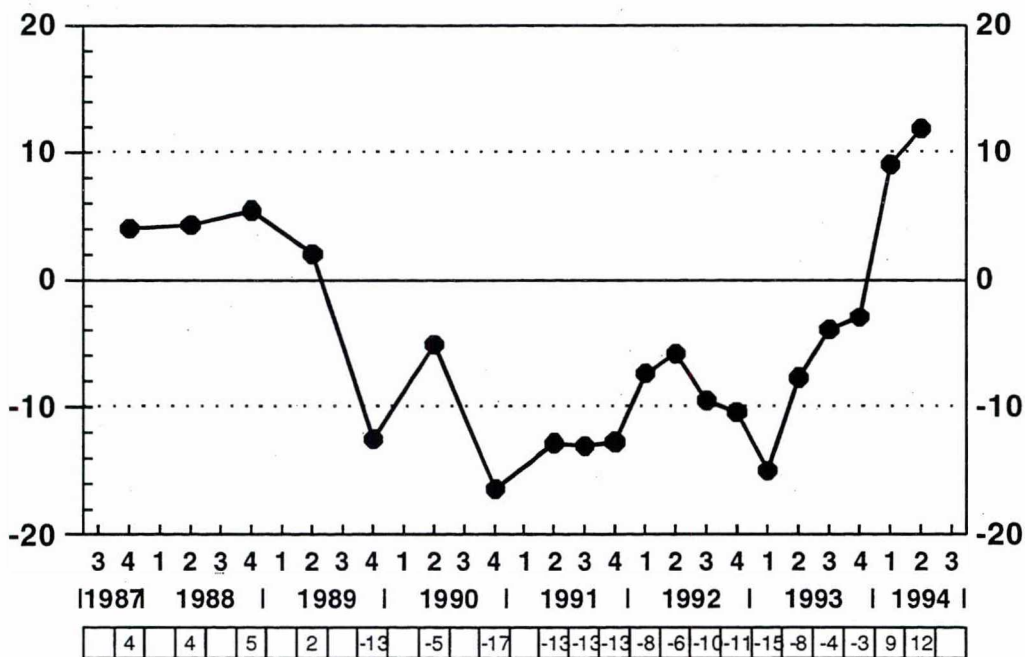

Kuluttajabarometri

Konsumentbarometern
1994, Toukokuu – Maj – May

30.6.1994

Kuluttajien luottamusindeksi

Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

Sisällysluettelo

	Sivu
Katsaus	3
Tutkimusmenetelmä	8
 Kuviot:	
1. Suomen taloudellinen tilanne nyt vs. 12 kk sitten	9
2. Suomen taloudellinen tilanne 12 kk kuluttua vs. nyt	10
3. Työttömien määrä 12 kk kuluttua nykyhetkeen verrattuna	11
4. Kuluttajahinnat nyt verrattuna 12 kk sitten	12
5. Kuluttajahinnat 12 kk kuluttua vs. nyt	13
6. Oman talouden tilanne nyt verrattuna 12 kk sitten	14
7. Oman talouden tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	15
8. Ajankohdan edullisuus suurempiin hankintoihin	16
9. Aikooko talous hankkia omistusasunnon seuraavan 12 kk aikana ..	17
10. Aikooko talous hankkia henkilöauton seuraavan 6 kk aikana	18
11. Ostoaikomukset eräissä kulutusryhmissä seuraavan 6 kk aikana ...	19
12. Millainen ajankohta on säästämisen kannalta	20
13. Aikooko talous säästää seuraavien 12 kk aikana	21
14. Millainen ajankohta on luotonoton kannalta	22
15. Aikooko talous ottaa luottoa seuraavien 12 kk aikana	23

Katsaus

Tulokset perustuvat kotitalouksien haastatteluihin toukokuun jälkipuoliskolla 1994.

Suomen taloudellinen tilanne

(kuviot 1 ja 2)

Suomen talouskehitys on kuluttajien mielestä kääntynyt nousuun. Kuluttajien arvioita viimeisen vuoden talouskehityksestä kuvaava osoitin eli saldoluku oli toukokuussa 1994 +10,4. Se nousi helmikuusta 10 pistettä¹. Haastatelluista lähes puolet arvioi talouden parantuneen ja joka kolmas katsoi taloudellisen tilanteen pysyneen ennallaan edellisen vuoden aikana. Joka viidennen mielestä taloudellinen tilanne oli huonontunut.

Miehet (+17) arvioivat taloudellisen tilanteen muuttuneen paremmaksi kuin naiset (+3). Pääkaupunkiseudun (+21) ja muun Etelä-Suomen (+14) asukkaat olivat arvioissaan myönteisempiä kuin muualla asuvat (+1). Nuoret (+21) pitivät talouskehitystä parempana kuin vanhat (-1).

Kuluttajat arvioivat, että Suomen taloudellinen tilanne tulee kohentumaan myös seuraavien 12 kuukauden aikana. Talousodotuksia mittaavan osoittimen arvo oli toukokuussa +24,4. Talouden paranemista ennusti yli puolet vastaajista. Vain joka kymmenes arveli maan talouden huononevan.

Miehet (+27) ennustavat taloudellisen tilanteen paranevan enemmän kuin naiset (+21). Eri ikäisistä haastatelluista alle 25-vuotiaat (+36) uskoivat vahvimmin talouden nousuun. Yli 65-vuotiaat (+12) ennustivat talouden kasvun olevan hitaamman. Alueittain tarkasteltuna pääkaupunkiseudun asukkaat (+30) luottivat eniten talouden nousuun. Optimismi väheni pohjoiseen mentäessä. Pohjois-Suomen pisteluku oli +17.

Oman talouden tila

(kuviot 6 ja 7)

Kuluttajien oma taloudellinen tilanne on huonontunut jo neljän vuoden ajan. Huononeminen on kuluttajabarometrin mukaan alkanut hidastua vuoden 1993 alkupuolelta lähtien. Toukokuussa 1994 kuusi kymmenestä haastatellusta arvioi taloutensa olevan edellisen vuoden tasolla. Kolme kymmenestä arvioi taloutensa huonontuneen ja yksi kymmenestä parantuneen edellisen vuoden aikana. Oman talouden kehitystä mittaava osoitin sai arvoksi -12,3.

Naiset (-15) arvioivat talouskehityksen huonommaksi kuin miehet (-10). Eri ikäisistä tyytymättömmimpiä olivat yli 65-vuotiaat (-23).

Perheiden taloudellinen tilanne on huonontunut kaikissa tuloluokissa. Alle 6 000 markkaa kuukaudessa (brutto) ansaitsevien perheiden talous on huonontunut koko barometritutkimuksen ajan – vuodesta 1987 saakka. 6 000 – 10 000 markkaa ansaitsevien perheiden talous kääntyi laskuun vuonna 1989, 10 000 – 16 000 ansaitsevien vuonna 1991 ja yli 16 000 markkaa ansaitsevien vuonna 1992. Talouskehitys on barometrin mukaan huonontunut edelleen kaikissa tuloluokissa.

Väli- ja Pohjois-Suomessa perheiden talous kääntyi laskuun vuonna 1990. Etelämpänä käänne tapahtui seuraavana vuonna, jolloin Etelä-Suomen perheiden talous heikkeni muita alueita nopeammin.

Kotitalouksien ennusteet oman talouden kehityksestä kääntyivät laskuun pari vuotta sitten. Viimeisen vuoden aikana pessimismi on vähin erin vähentynyt. Toukokuussa 1994 saldoluku oli jo positiivinen (+1,7).

Miehet (+5) ovat ennusteissaan optimistisempia kuin naiset (-2), jotka uskovat tilanteen vielä hieman heikentyvän. Pääkaupunkiseudulla (+6) oltiin toiveikkaampia kuin muualla Suomessa (+1). Mitä vanhempi vastaaja sitä synkemmät näkymät. Alle 25-vuotiaat (+14) uskoivat taloutensa paranevan mutta yli 65-vuotiaat (-12) arvioivat sen edelleen heikentyvän.

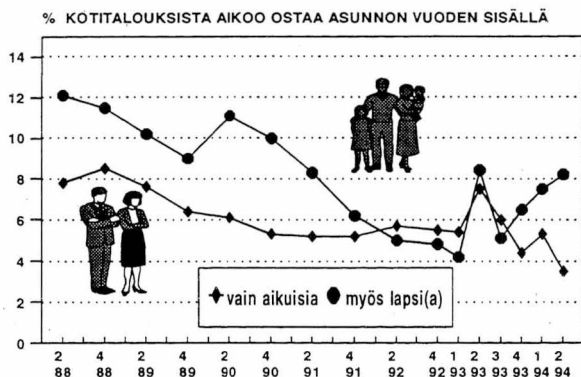
1 Saldoluvun laskentaperiaate on esitetty sivulla 8.

Omistusasunto

(kuvio 9)

Toukokuussa 1994 suomalaisista 2,8 prosenttia aikoi varmasti hankkia omistusasunnon tai rakentaa itselleen talon seuraavan vuoden aikana. Lisäksi 2,3 prosenttia piti tätä mahdollisena.

Asunnon ostoaikomukset kotitaloustyyppin mukaan vv. 1988 - 1994

Vuonna 1988 kaksitoista prosenttia lapsiperheistä ja kahdeksan prosenttia aikuistalouksista suunnitteli asunnon ostoa. Runsaassa neljässä vuodessa lapsiperheiden ostoaiheet (4 %) laskivat alle aikuistalouksien (5 %) tason. Vuoden 1993 jälkipuoliskolla lapsiperheiden ostoaikomukset lähtivät ripeään kasvuun ja aikuistalouksien ostoaikomukset laskuun.

Korkojen lasku keväällä 1993 innosti entistä useammat perheet suunnittelemaan asunnon hankintaa. Ostoa suunnittelevien talouksien määrä kasvoi helmikuusta 1993 toukokuuhun puolitoistakertaiseksi. Kasvu johtui pääasiassa "mahdollisten" ostajien määrän kasvusta. Tämän ryhmän innostus laimeni kesällä 1993. "Varmojen" ostajien määrä puolestaan on kasvanut tasaisesti vuoden 1992 pohjalukemista ja on kolmen prosentin tuntumassa. (Katso kuvio 9)

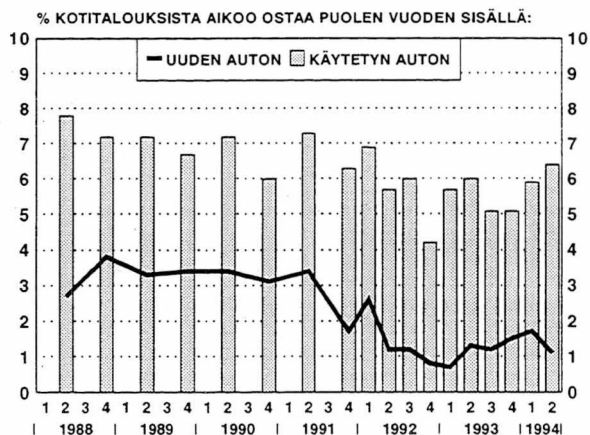
Barometri selvittää myös asunnon hankinnan rahoitustapoja. Neljä kymmenestä ilmoitti toukokuussa tärkeimmäksi rahoitustavaksi nykyisen asunnon myyntitulon. Joka viides aikoo käyttää ensisijaisesti omia säästöjään ja yhtä moni pankkilainaa. Arava- tai asplaina on ensisijainen rahoitustapa joka kymmenennellä.

Henkilöauto

(kuvio 10)

Suomalaisista 2,2 prosenttia aikoi toukokuussa 1994 varmasti ostaa tai vaihtaa henkilöauton puolen vuoden sisällä. Lisäksi 5,3 prosenttia piti sitä mahdollisena. Ostoaikomukset ovat laskeneet lamaa edeltäneiden vuosien tasosta noin kolmanneksella. Laman aikana käytetyn auton suhteellinen suosio on kasvanut. Muutama vuosi sitten joka kolmas auton hankintaa suunnitteleva aikoi ostaa uuden auton – toukokuussa 1994 vain joka seitsemäs. Jos toukokuun ostoaikomukset toteutuvat myydään seuraavan puolen vuoden aikana noin 25 000 uutta autoa. Aikomukset ovat noin neljänneksen alempana kuin helmikuussa.

Yli puolet vastaajista aikoi rahoittaa autonsa hankinnan pääasiassa nykyisen autonsa myyntitulolla. Joka kolmas aikoi maksaa auton säästöillään. Pankkilainaa käyttävien osuus on viime vuosina vaihdellut paljon. Vuonna 1988 joka neljäs suunnitteli rahoittavansa seuraavan autonsa pankkilainalla. Korkeiden korkojen aikana osuus putosi voimakkaasti. Korkojen laskun myötä osuus on jälleen kasvamaan päin. Toukokuussa 1994 joka seitsemäs aikoi turvautua pankkilainaan. Osamaksukauppaa aikoo käyttää neljä prosenttia.

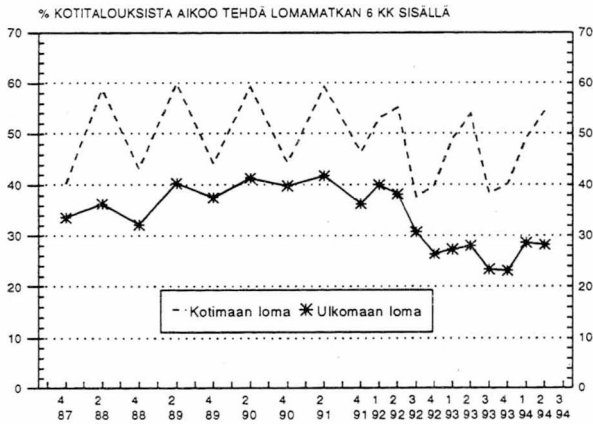

Lomamatkat ja vapaa-aika

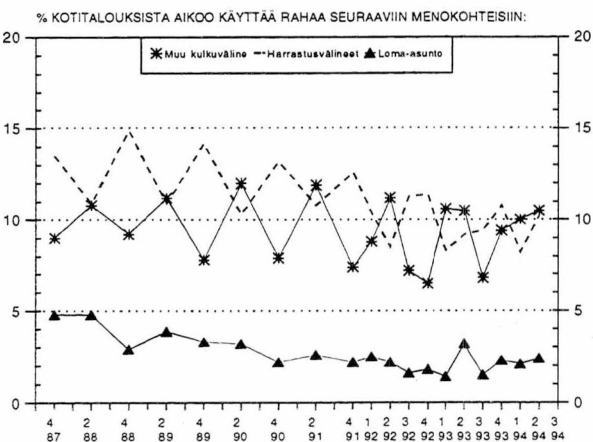
(kuvio 11)

Vuonna 1990 neljä kymmenestä suunnitteli ulkomaan lomamatkaa puolen vuoden sisällä. Markan ulkoisen arvon heikentyminen sekä matkaverot ovat vähentäneet ulkomaan matkasuunnitelmia siten, että nyt ulkomaan lomamatkaa suunnittelee kolme kymmenestä.

Myös kotimaan lomamatkasuunnitelmat ovat laman jatkuessa vähentyneet. Toukokuussa kotimaan lomamatka oli joka toisen suunnitelmissa.

Vapaa-ajan asunnon hankintaa suunnitteli noin kaksi sadasta. Osuus on laskenut muutamassa vuodessa puoleen. Muun kulkuvälineen kuin auton hankintaa suunnitteli joka kymmenes. Yhtä moni aikoi hankkia kalliita urheilu- ja harrastusvälineitä. Laman aikana ostoaikeet ovat hieman vähentyneet.

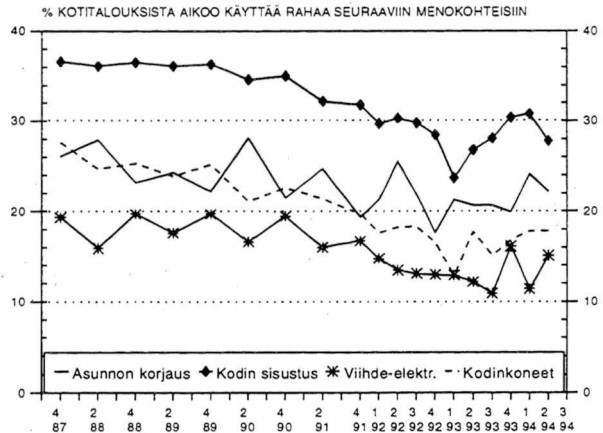
Koti, asuminen

(kuvio 11)

Kotitaloudet ovat joutuneet laman aikana jarruttelemaan aikomuksiaan kuluttaa rahaa kodin remontointiin, sisustamiseen, kodinkoneisiin tai viihde-elektroniikkaan. Ostopäätöksiä on kuitenkin vaikea siirtää jatkuvasti tuonemmaksi koska asunnon ja kodinkoneiden kunto heikkenee ja uusiminen käy välttämättömäksi.

Vuonna 1988 asuntoremonttia ja kodinkoneiden hankintaa suunnitteli joka neljäs kotitalous. Viidessä vuodessa kodinkoneiden ostoaikeet laskivat lähes puoleen ja remonttisuunnitelmia karsittiin viidenneksellä. Vuonna 1993 ostoaikeet kääntyivät nousuun. Toukokuussa 1994 remonttia tai kodinkoneiden ostoa suunnitteli joka viides kotitalous.

1980-luvun lopulla useampi kuin joka kolmas kotitalous aikoi sijoittaa rahaa kodin sisustamiseen. Vuonna 1991 sisustusaikomukset alkoivat vähetä nopeasti. Helmikuussa 1993 enää joka neljäs suunnitteli kodin sisustamista. Tämän jälkeen aiheet kääntyivät kasvuun. Myös viihde-elektroniikkaa aiotaan hankkia runsaammin kuin vuosi sitten.

Säästäminen

(kuvio 12 ja 13)

Vuonna 1992 säästämistä pidettiin melko edullisena. Marraskuussa 1992 säästämisen edullisuutta mittaava saldoluku oli +21. Korkojen alentuessa vuonna 1993 se laski marraskuussa pistelukuun -20. Keväällä 1994 korkojen noustessa saldoluku nousi toukokuussa pistelukuun -13,7. Naiset (-17) pitivät säästämistä epäedullisempänä kuin miehet (-10).

Neljä kotitaloutta kymmenestä aikoo säästää säännöllisesti ja kolme satunnaisesti seuraavan vuoden aikana. Joka neljäs kotitalous ilmoitti, ettei varoja jää säästöön. Ylimpien tulonsaajaluokkien kotitalouksista seitsemän kymmenestä aikoi säästää säännöllisesti. Alimpien tuloluokkien kotitalouksista kolme kymmenestä.

Niistä kotitalouksista, jotka aikovat säästää, vähän yli puolet ilmoittaa motiivikseen asunto- tai muun velan hoidon. Pahan päivän varalle aikoo säästää joka toinen ja vanhuuden varalle joka viides. Kestokulutushyödykkeitä varten aikoo säästää niinkään joka viides. Matkustamista tai lomaviettoa varten aikoo säästää neljä kymmenestä. Toukokuussa osuus oli lievässä nousussa. Määrä on kuitenkin edellisvuosia alempi seuraten muutoksia lomamatkasuunnitelmissa. Asunnon hankintaa varten etukäteen aikoo säästää joka kymmenes.

Kuluttajabarometrissä tiedustellaan myös säästyvien varojen sijoitusmuotoja. Yleisin sijoitusmuoto on edelleen pankkitili tai -talletus, jonne 71,3 prosenttia säästäjistä sijoittaa varojaan. Muut sijoituskohteet ja osuudet toukokuussa olivat: arvopaperit 11,3, kiinteä omaisuus 10,9, asunto-osake 10,2, vapaa-ajan asunto 3,3, taide- ja arvoesineet 2,1 ja muu sijoitusmuoto 1,7 prosenttia. Arvopaperisäästämisen suosio on viimeisen vuoden aikana hieman kasvanut mutta sen osuus on silti vain noin puolet neljän vuoden takaisesta tasosta.

Luotonotto

(kuviot 14 ja 15)

Käsitykset lainanoton edullisuudesta ovat muuttuneet myönteisemmiksi. Osoittimen arvo nousi puolentoista vuoden aikana yli 80 yksikköä ja oli toukokuussa 1994 +6,9. Miehet (+12,3) suhtautuivat lainanottoon myönteisemmin kuin naiset (+1,5).

Lainanottoaikomukset eivät muuttuneet helmikuusta. Joka kymmenes aikoi ottaa lainaa seuraavien 12 kuukauden aikana. Innokkaimmin lainan ottoa suunnittelivat alle 25-vuotiaat – yksi neljästä. Yli 55-vuotiaista vain harva aikoi ottaa lainaa.

Luottoa voidaan ottaa yhteen tai useampaan tarkoitukseen. Luottoa aiotaan ottaa eri tarkoituksiin seuraavasti: opinnot, 27,0, kestokulutushyödykkeet 18,3, kiinteä omaisuus 18,3, asunto-osake 18,0, arvopaperit 2,9 ja muu käyttötarkoitus 21,4 prosenttia.

Tutkimusmenetelmä

Kuluttajabarometrin tiedot kootaan Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen yhteydessä. Ensimmäinen kuluttajabarometri tehtiin marraskuussa 1987. Vuoteen 1991 asti se tehtiin kaksi kertaa vuodessa, touko- ja marraskuussa. Vuodesta 1992 alkaen kuluttajabarometri on tehty neljä kertaa vuodessa, helmi-, touko-, elo- ja marraskuussa.

Suurin osa tiedoista kerätään puhelinhaastattelulla. Tutkimusalueena on koko maa. Tutkimuksessa käytetään kahta rotatoivaa paneelia eli samalle henkilölle esitetään kysymykset kolme kertaa aina puolen vuoden välein. Kohdehenkilöistä on uusia aina noin kolmannes.

Otoskoko toukokuussa 1994 oli 1 396 henkilöä. Vastauksia saatiin 1 197, joten vastausprosentti oli 85,7. Vastajaat edustavat Suomen väestöä iän, sukupuolen, asuinlänin ja äidinkielen suhteen.

Tässä raportissa käytetään iän, sukupuolen ja asuinalueen suhteen laadittuja korotuskertoimia (nk. jälkiositus). Vastaukset edustavat 15–74-vuotiaan väestön mielikuvia. Joissakin kysymyksissä käytetään painokertoimia, joilla vastaukset on muunnettu suomalaisten kotitalouksien rakenteen mukaisiksi. Tämän julkaisun kuviot on laadittu tällä tavalla korotettujen tietojen pohjalta.

Tutkimuksesta laadituissa kuvioissa viitataan saldoluokuihin. Laskentaperiaate on seuraava. Esimerkkinä **Suomen yleinen taloudellinen tilanne nyt verrattuna 12 kk aikaisemmin**, toukokuu 1994 – korotetut luvut. Katso kuvio 1.

Luottamusindeksi

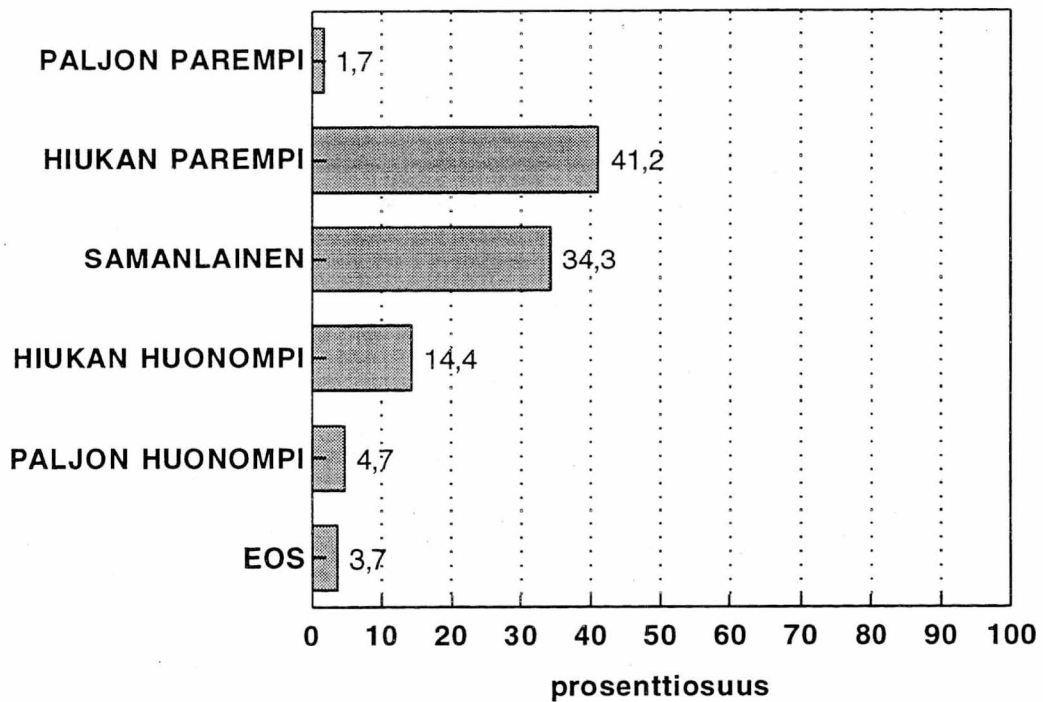
Kuluttajien luottamusindeksi saadaan Euroopan yhteisöjen alueella sovellettavan laskentatavan mukaisesti seuraavien kysymysten saldoluvuista:

- Suomen taloudellinen tilanne tällä hetkellä verrattuna 12 kuukautta sitten vallinneeseen tilanteeseen
- Suomen taloudellinen tilanne 12 kuukauden kuluttua verrattuna tällä hetkellä vallitsevaan tilanteeseen
- oma taloudellinen tilanne tällä hetkellä verrattuna 12 kuukautta sitten vallinneeseen tilanteeseen
- oma taloudellinen tilanne 12 kuukauden kuluttua verrattuna tällä hetkellä vallitsevaan tilanteeseen
- ajankohdan edullisuus suurempiin hankintoihin.

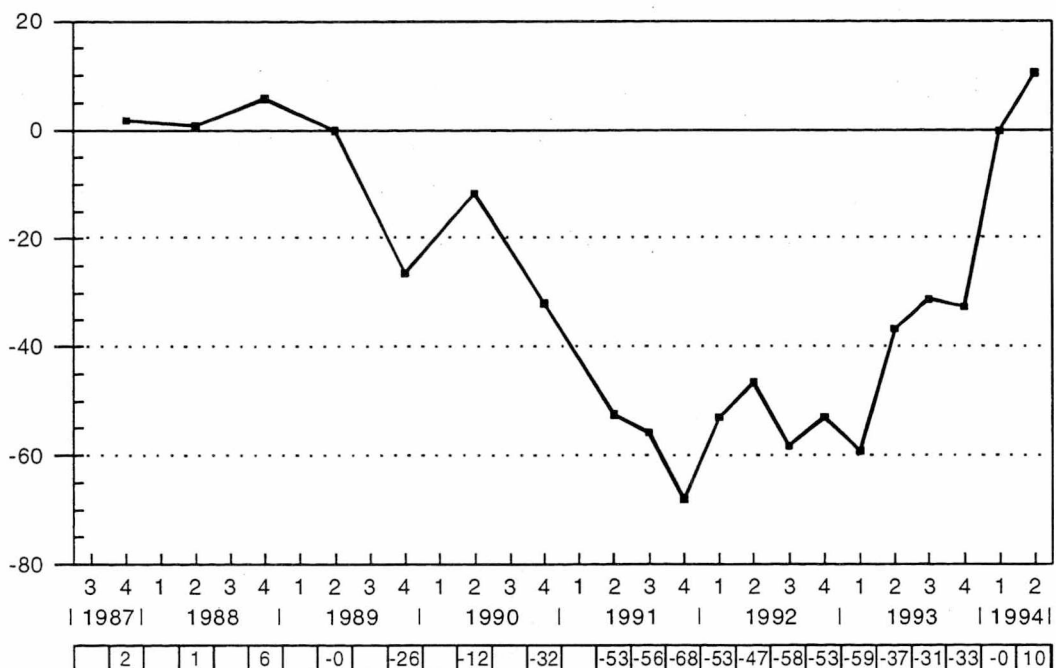
Saldoluvut lasketaan yhteen ja jaetaan viidellä. Saldolukujen ja kuluttajien luottamusindeksin arvoalue on (–100, 100).

Vastaus	%-osuus	Kerroin	Saldoluku
Paljon parempi	1,7	1	1,7
Jonkin verran parempi	41,2	0,5	20,6
Samanlainen	34,3	0	0
Jonkin verran huonompi	14,4	–0,5	–7,2
Paljon huonompi	4,7	–1	–4,7
Ei osaa sanoa	3,7	0	0
Yhteensä	100	0	10,4

1. Suomen taloudellinen tilanne nyt vs. 12 kk sitten

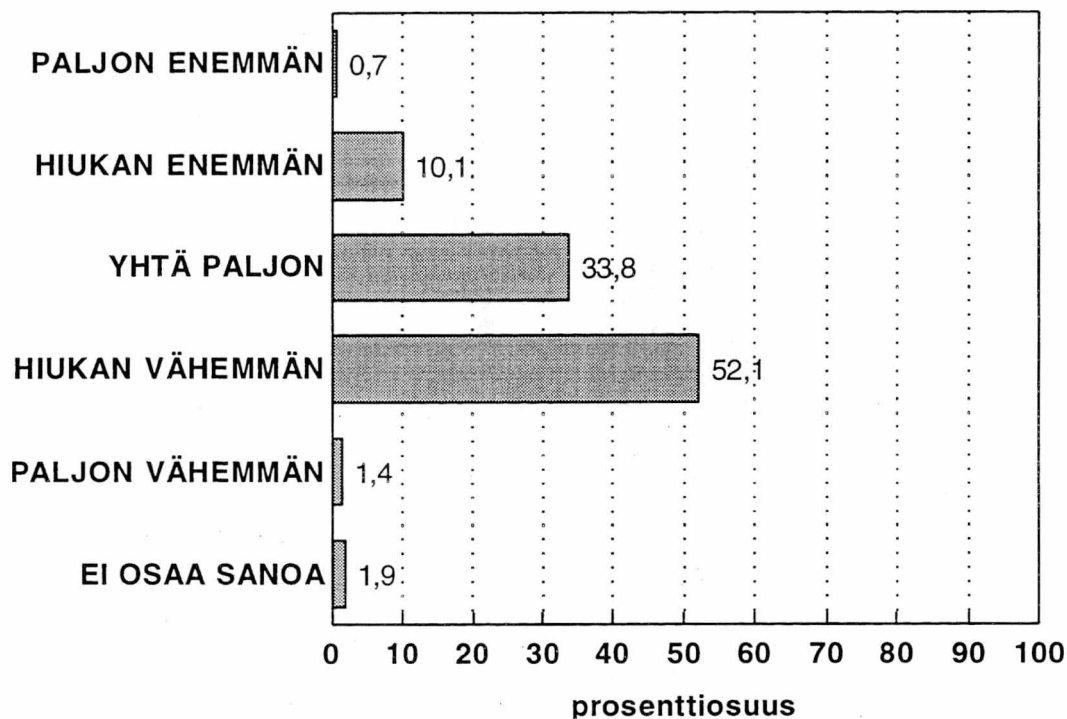

1. indeksinä mittausajankohdasta toiseen

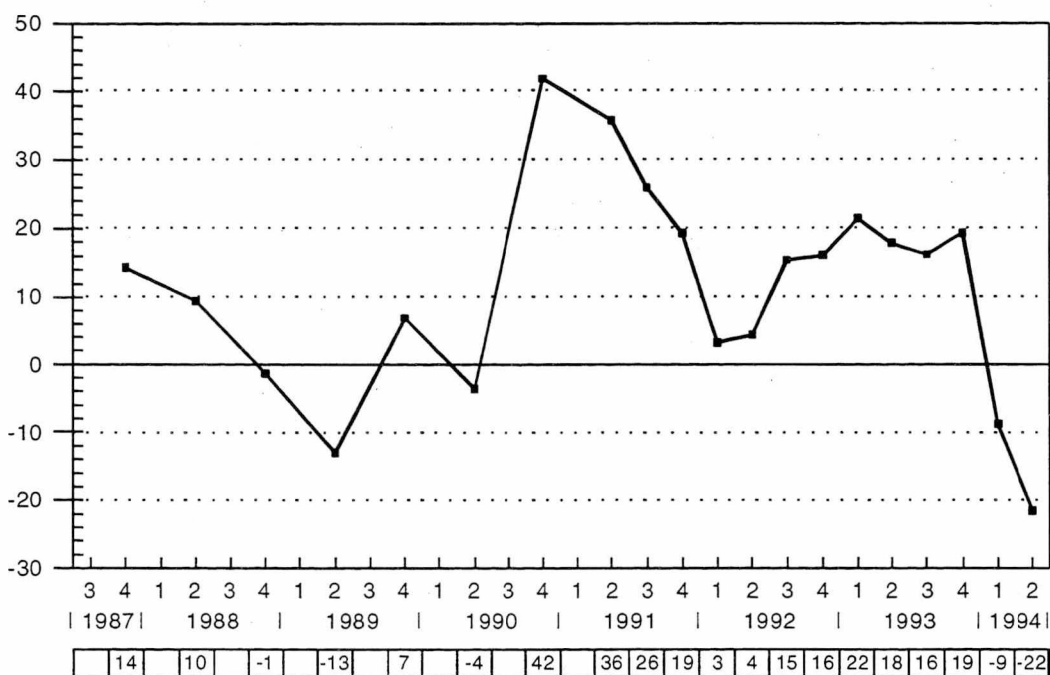

Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

3. Työttömien määrä 12 kk kuluttua nykyhetkeen verrattuna

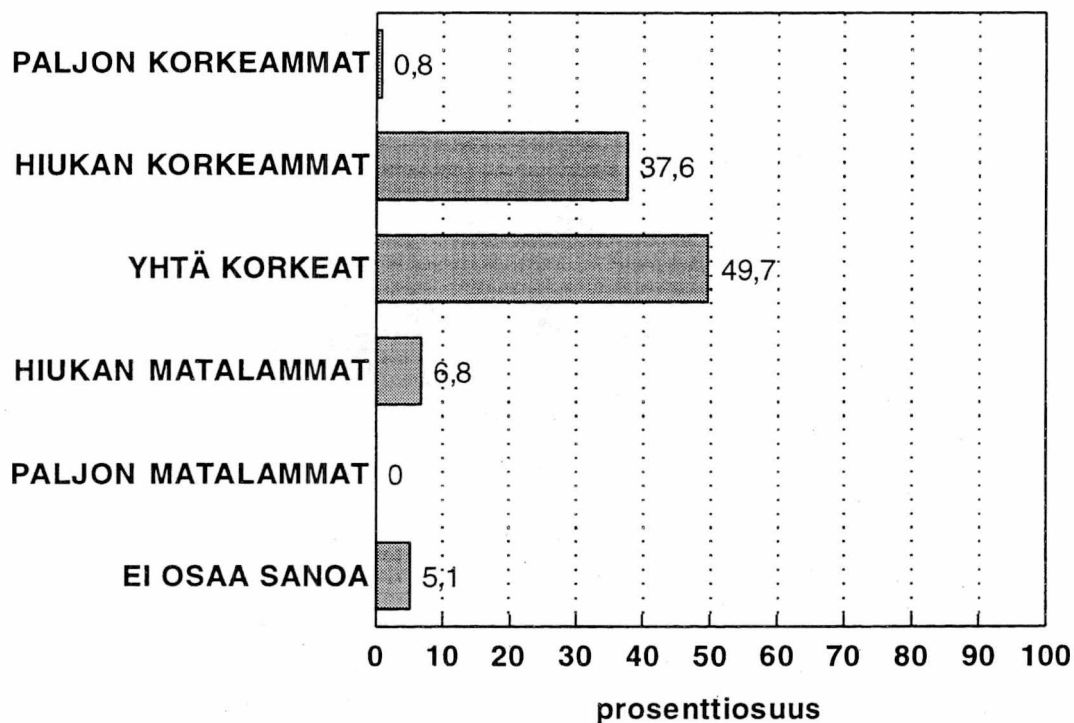

3. indeksinä mittausajankohdasta toiseen

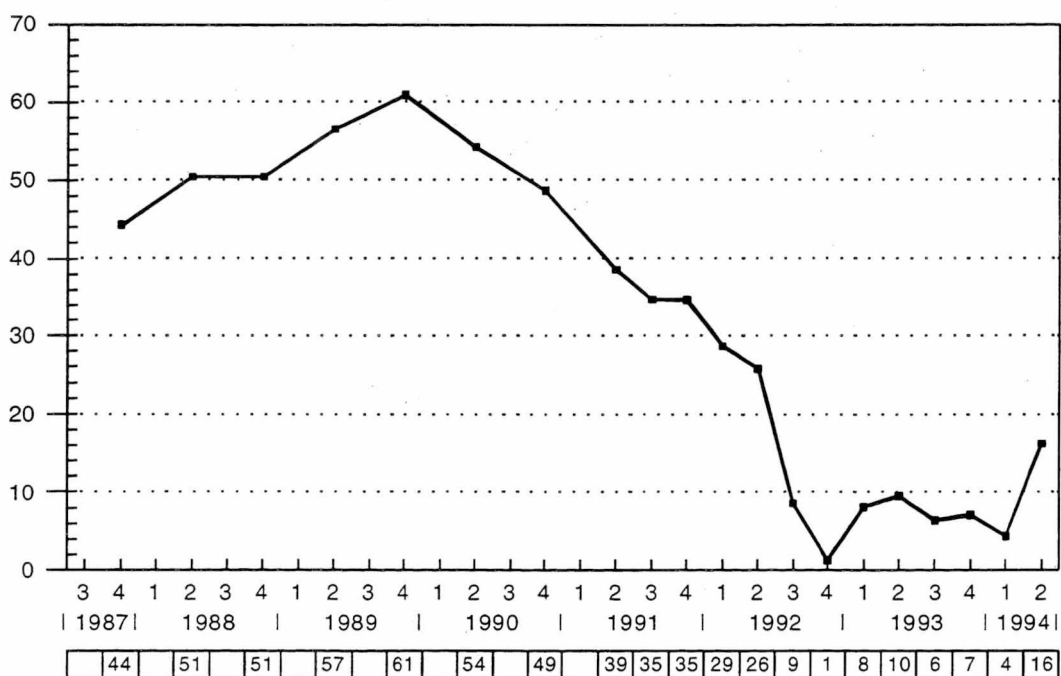

Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

4. Kuluttajahinnat nyt verrattuna 12 kk sitten

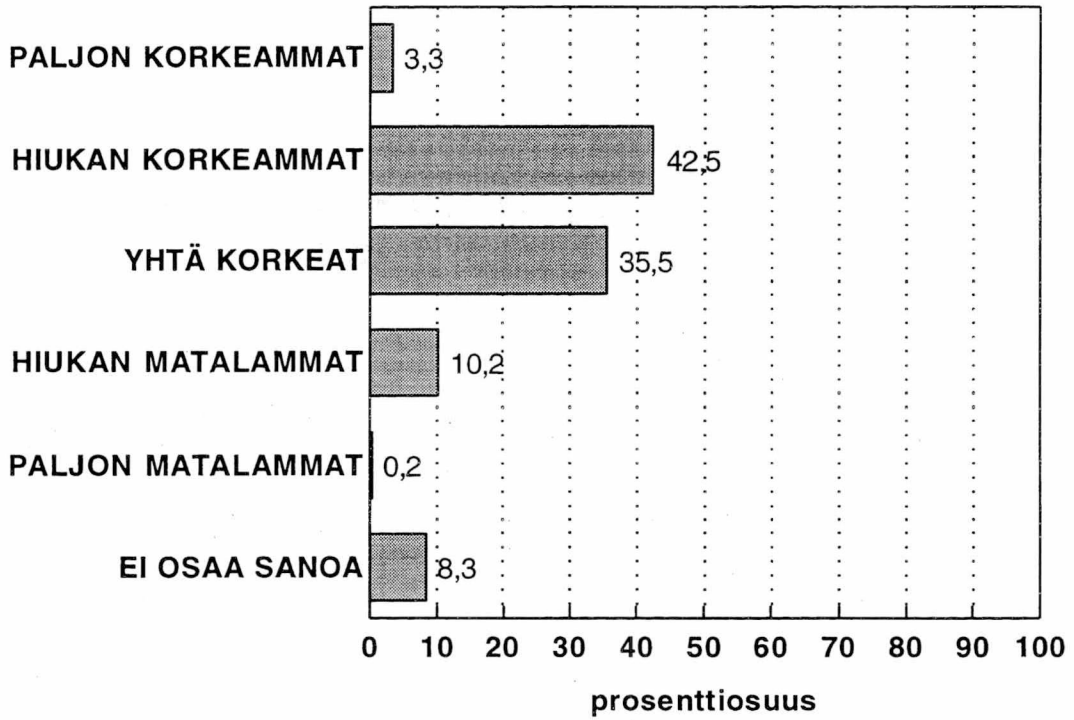

4. indeksinä mittausajankohdasta toiseen

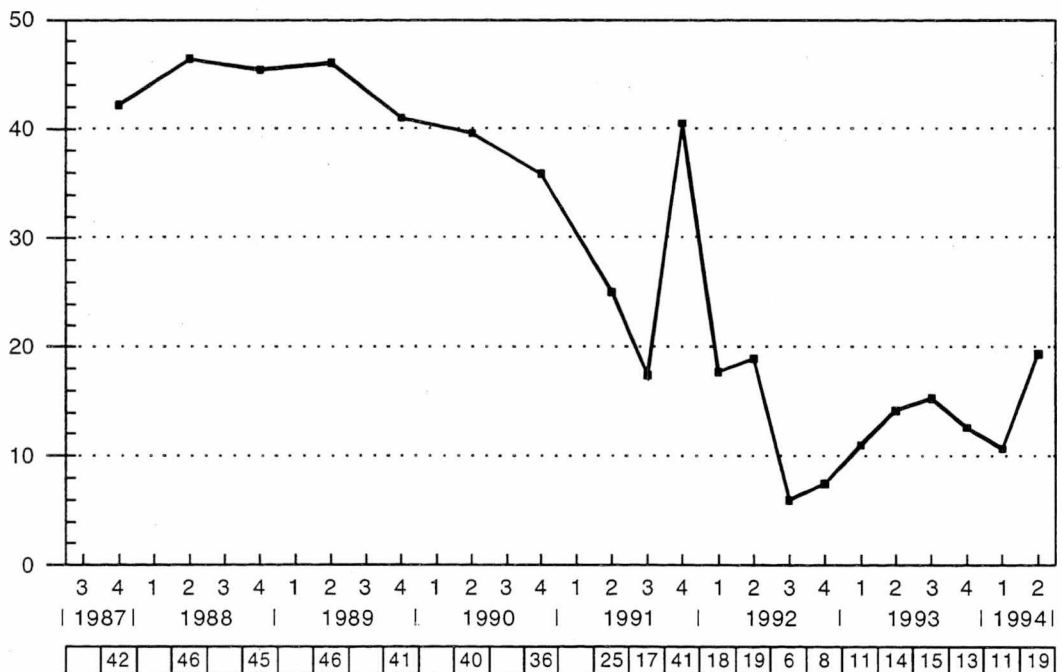

Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

5. Kuluttajahinnat 12 kk kuluttua vs. nyt

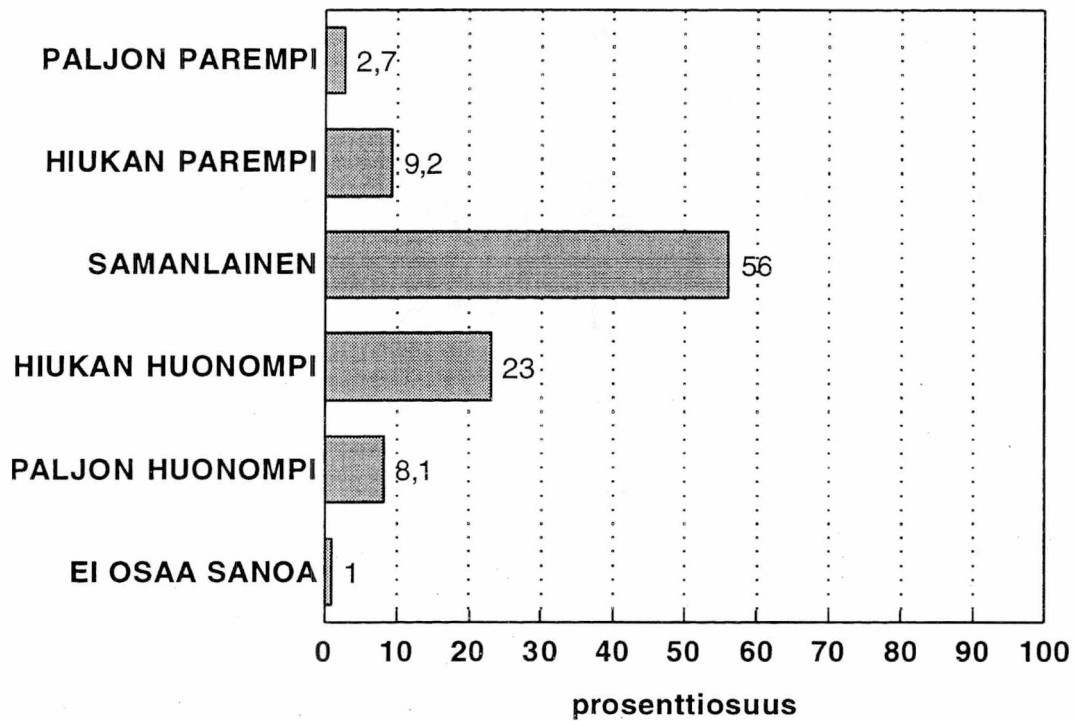

5. indeksinä mittausajankohdasta toiseen

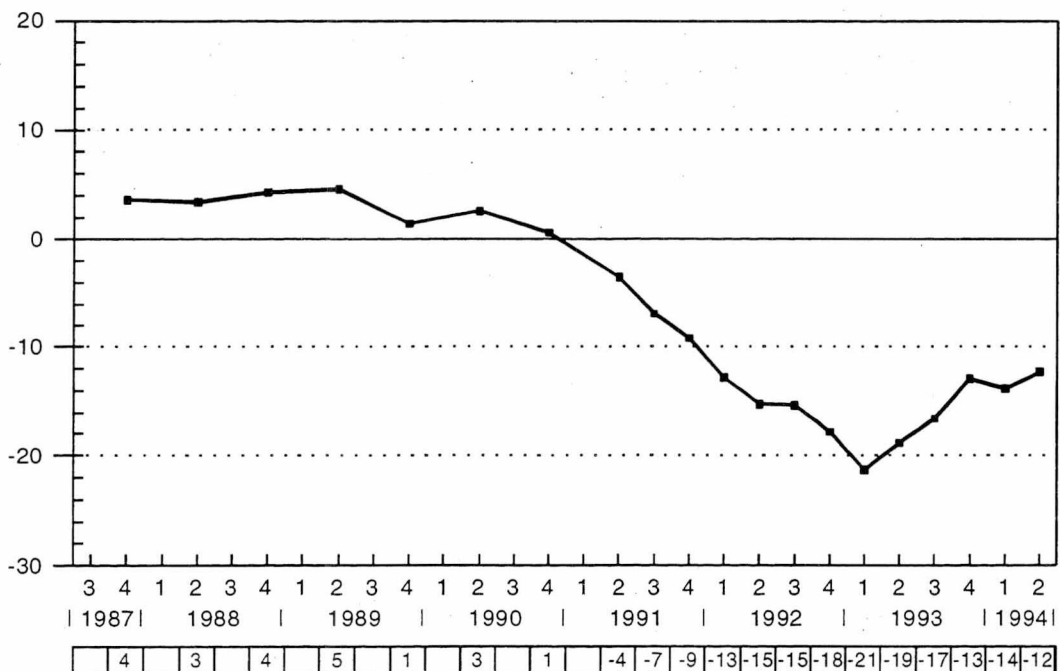

Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

6. Oman talouden tilanne nyt verrattuna 12 kk sitten

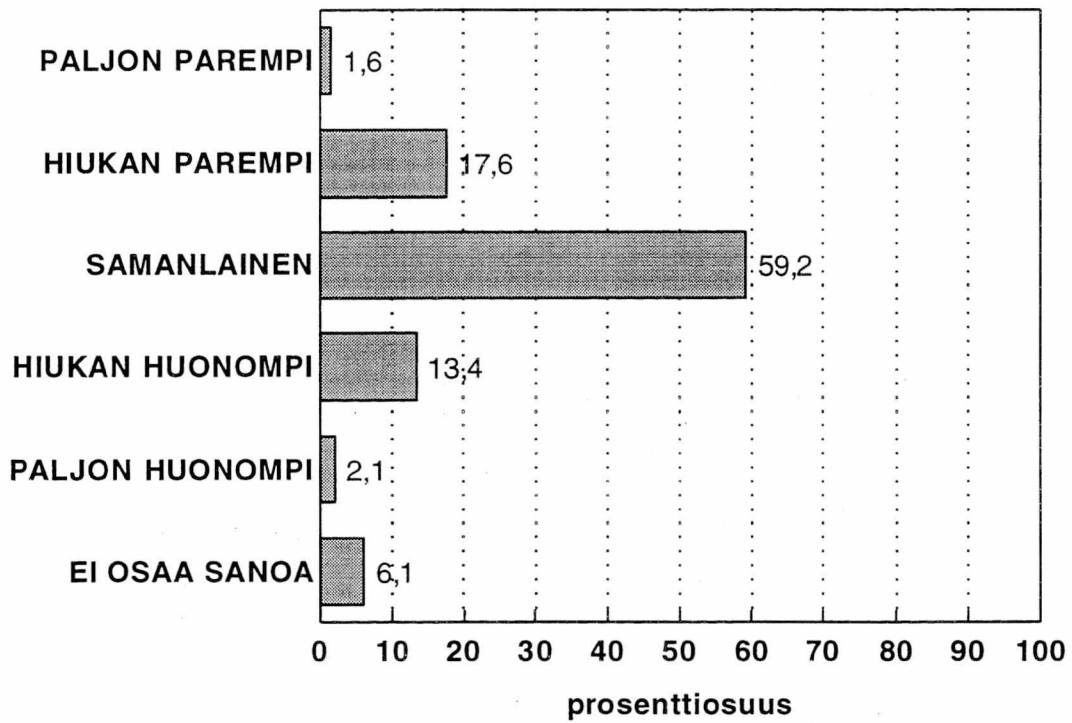

6. indeksinä mittausajankohdasta toiseen

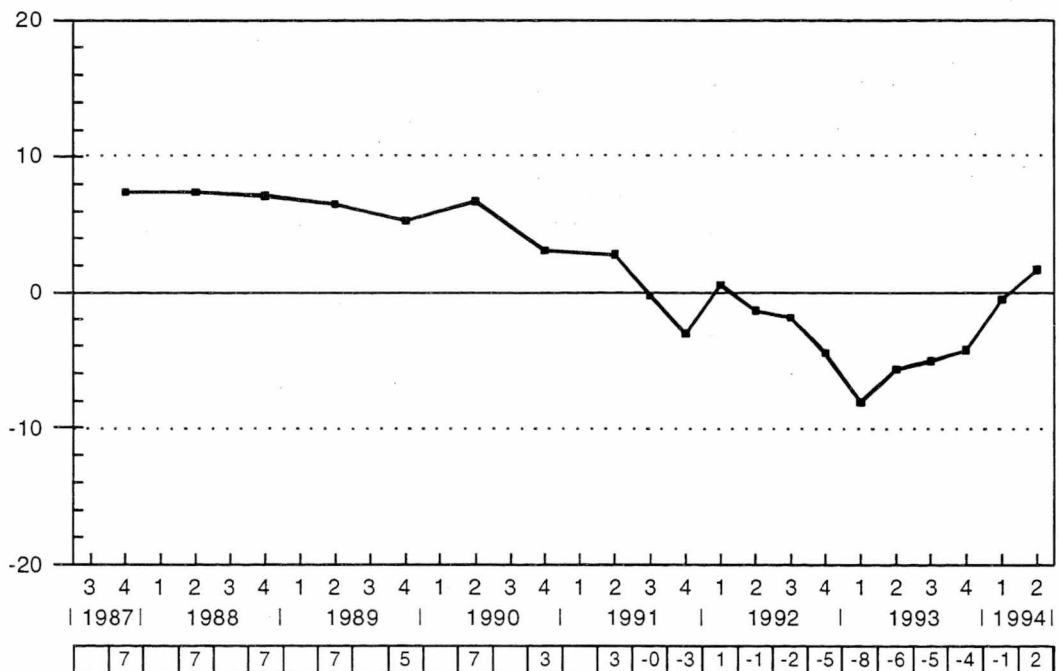

Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

7. Oman talouden tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen

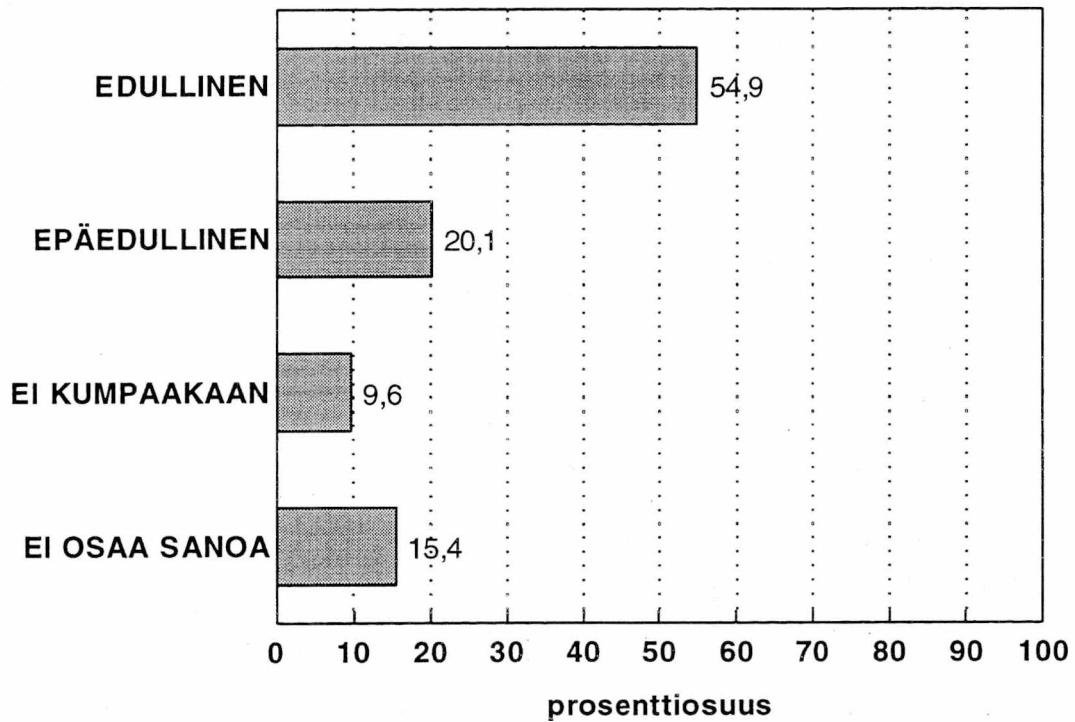

7. indeksinä mittausajankohdasta toiseen

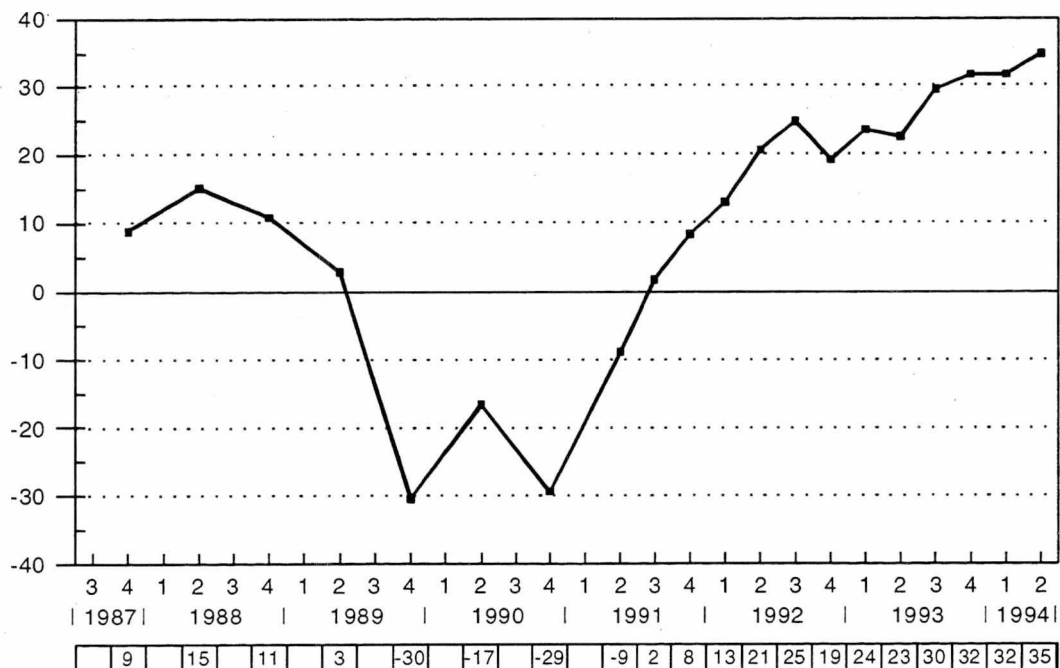

Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

8. Ajankohdan edullisuus suurempiin hankintoihin

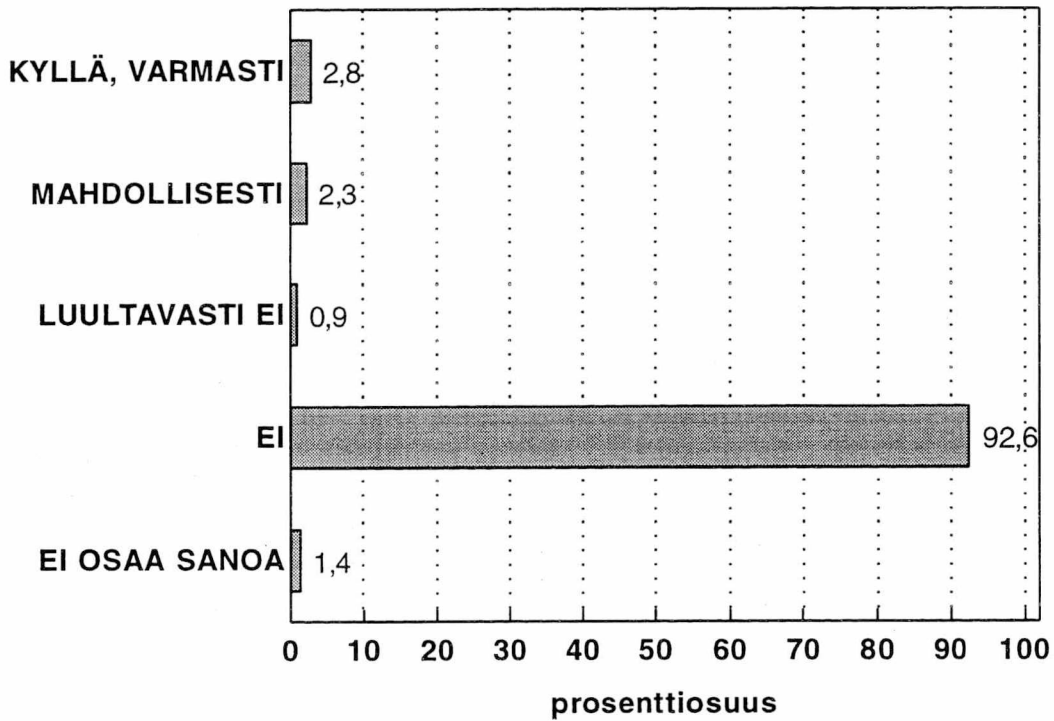

8. indeksinä mittausajankohdasta toiseen

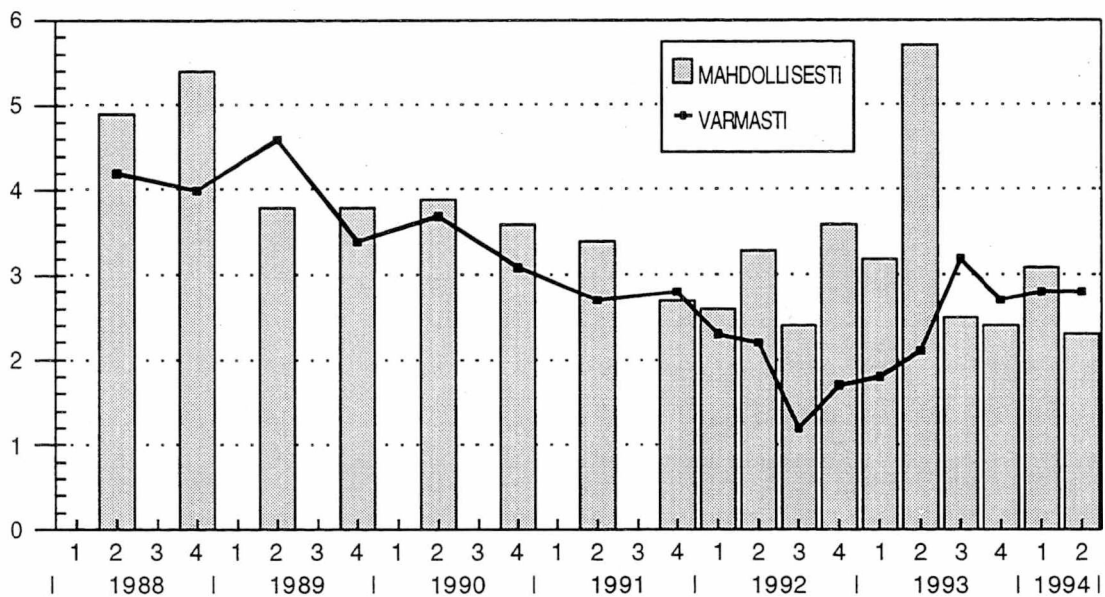
Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

9. Aikooko talous hankkia omistusasunnon seuraavan 12 kk aikana

9. aikomukset mittausajankohdasta toiseen

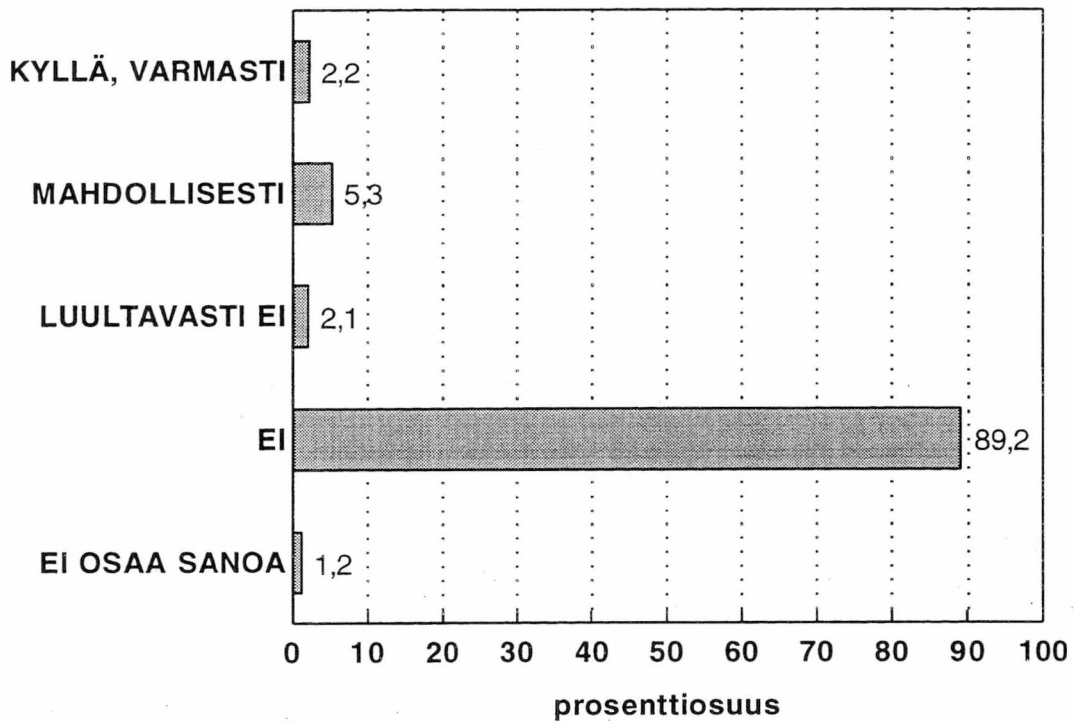
% kotitalouksista aikoo ostaa asunnon:

MAHDOLLISESTI	4,9	5,4	3,8	3,8	3,9	3,6	3,4	2,7	2,6	3,3	2,4	3,6	3,2	5,7	2,5	2,4	3,1	2,3
VARMASTI	4,2	4	4,6	3,4	3,7	3,1	2,7	2,8	2,3	2,2	1,2	1,7	1,8	2,1	3,2	2,7	2,8	2,8

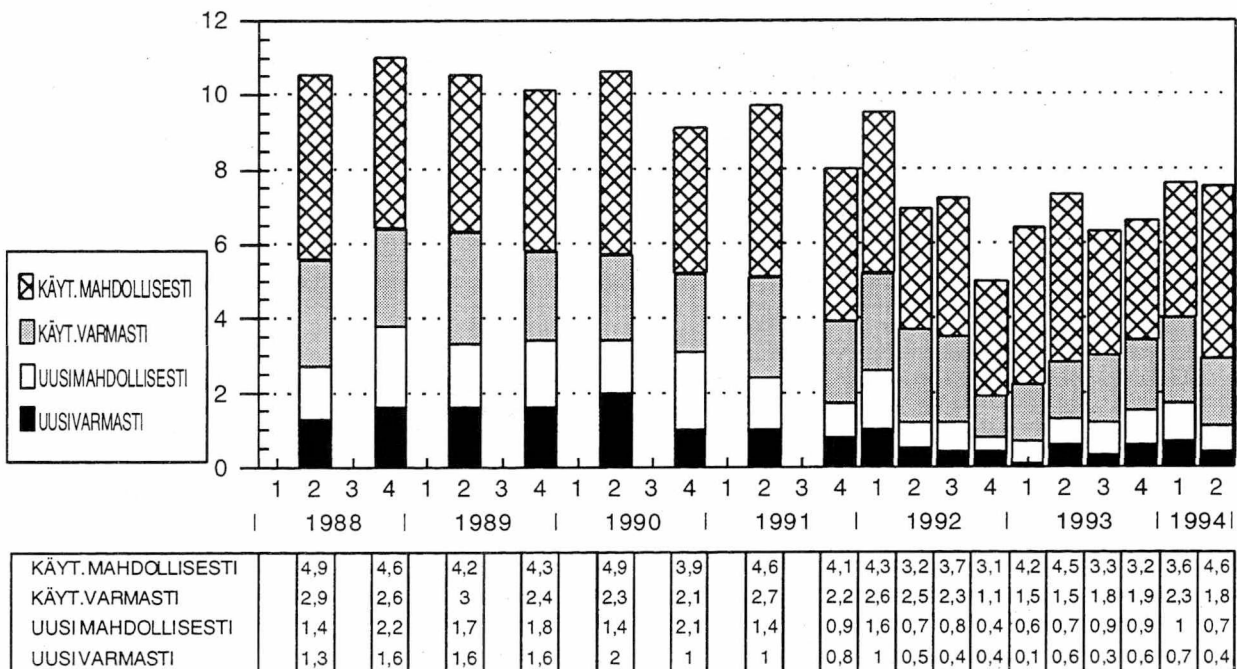
Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

10. Aikooko talous hankkia henkilöauton seuraavan 6 kk aikana

10. aikomukset mittausajankohdasta toiseen

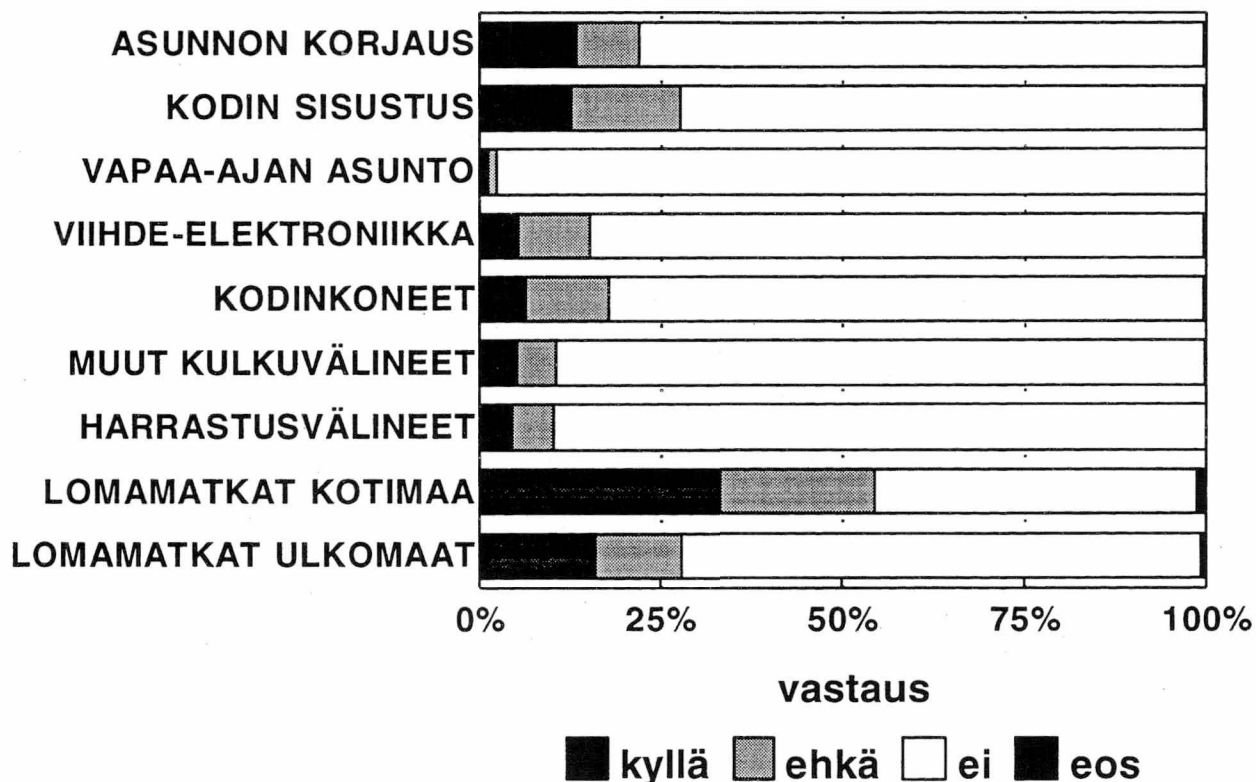
% kotitalouksista aikoo ostaa auton (uusi tai käytetty)

Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

11. Ostoaikomukset eräissä kulutusryhmissä seuraavan 6 kk aikana

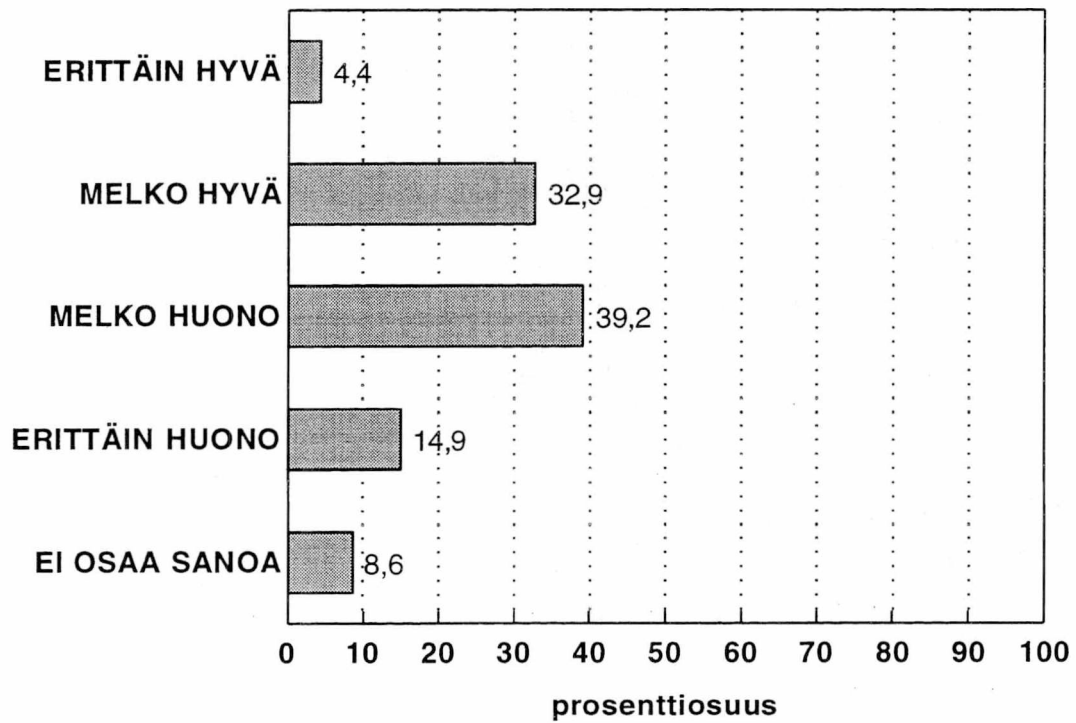
KULUTUSRYHMÄ:

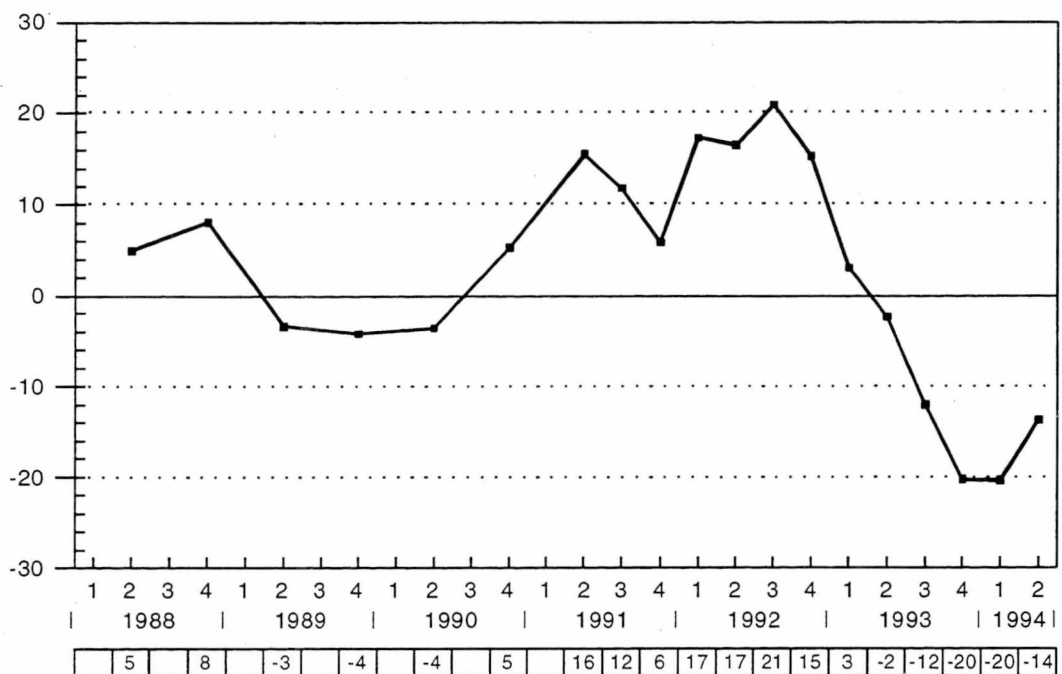
Kyllä- ja ehkä-vastausten %-osuudet toukokuussa 1994 ja muutos toukokuusta 1993

Kulutusryhmä	Prosenttiosuus toukokuussa 1994		Summan muutos toukokuusta 1993 Prosenttia
	Kyllä	Ehkä	
Asunnon korjaus	13,2	9,0	+7,2
Kodin sisustus	12,5	15,3	+3,7
Vapaa-ajan asunto	1,2	1,2	-25,0
Viihde-elektronikka	5,3	9,8	+23,8
Kodinkoneet	6,3	11,5	+0,6
Muut kulkuvälineet (ei auto)	5,1	5,4	0
Harrastusvälineet	4,4	5,8	+10,9
Lomamatkat kotimaa	33,2	21,3	+1,1
Lomamatkat ulkomaat	15,9	12,3	+0,7

12. Millainen ajankohta on säästämisen kannalta

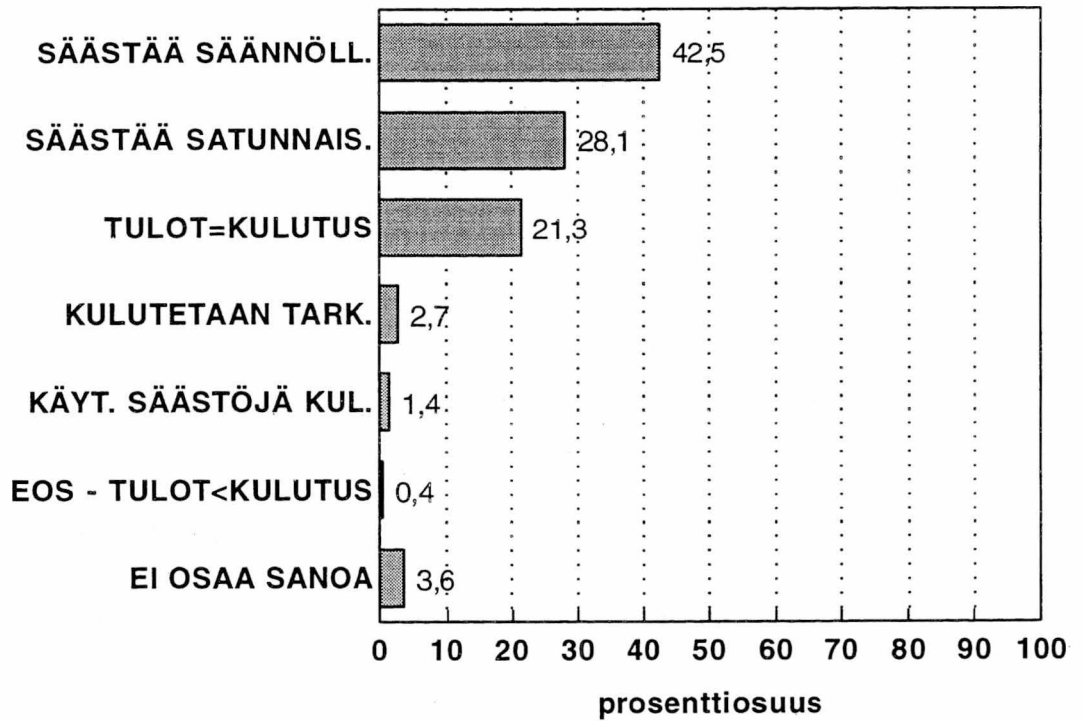

12. indeksinä mittausajankohdasta toiseen

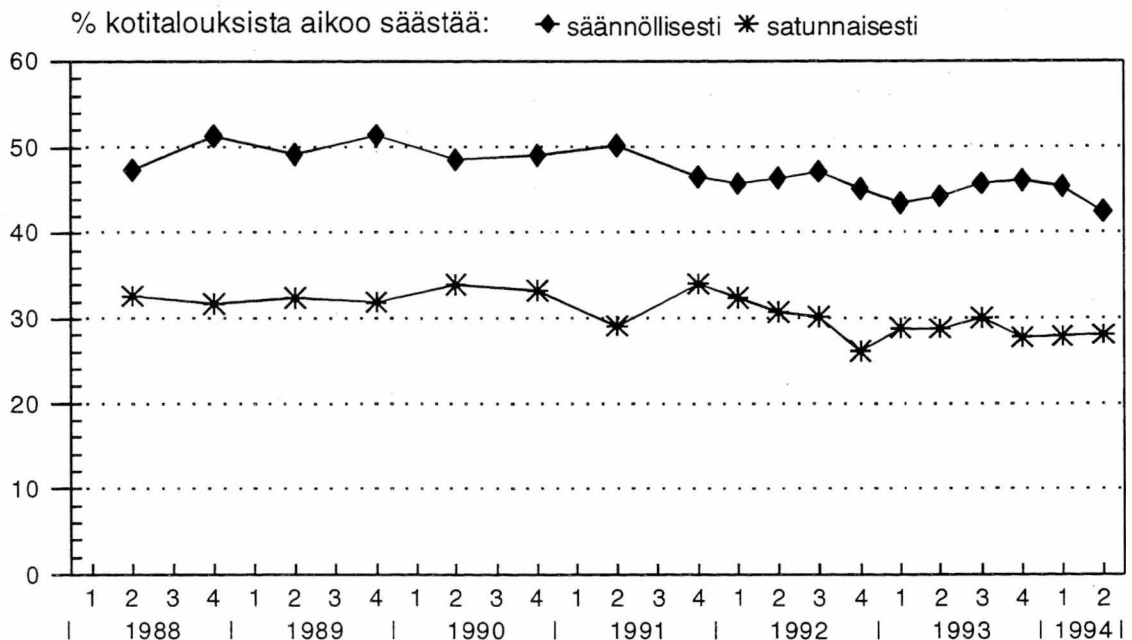

Vuosineljännes ja indeksin pisteluku

13. Aikooko talous säästää seuraavien 12 kk aikana

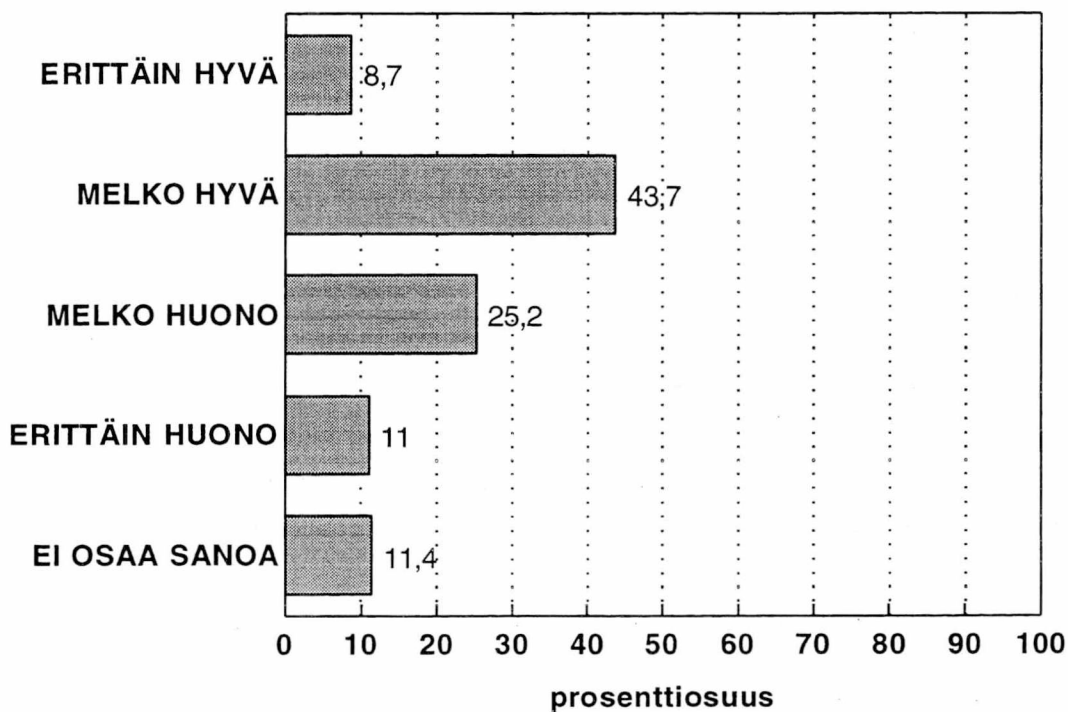
13. säästämisaikomus ajankohdasta toiseen

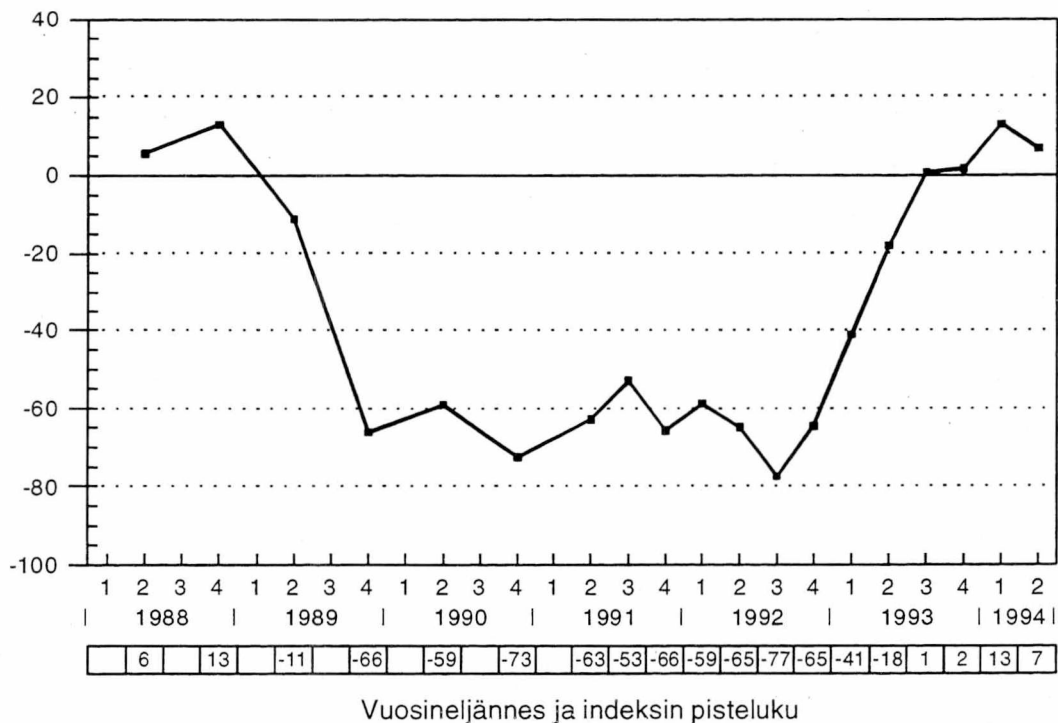
säännöllisesti	47	51	49	51	49	49	50	47	46	46	47	45	44	44	44	46	46	46	43
satunnaisesti	33	32	33	32	34	33	29	34	33	31	30	26	29	29	30	28	28	28	28

Vuosineljännes ja aikomusprosentti

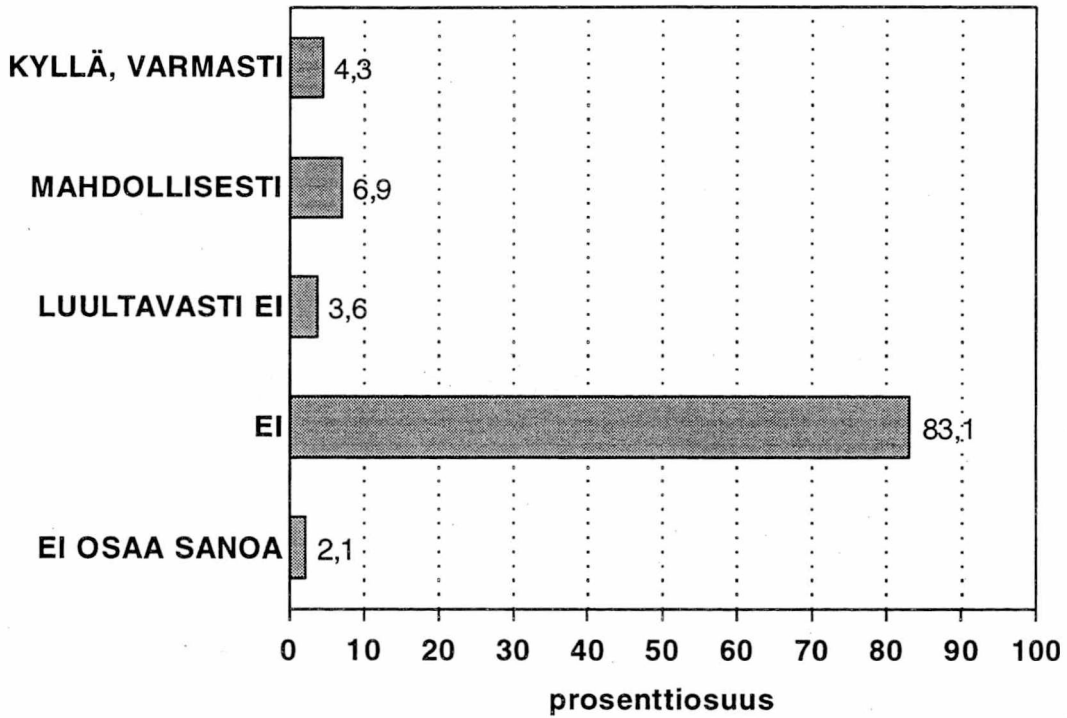
14. Millainen ajankohta on luotonoton kannalta

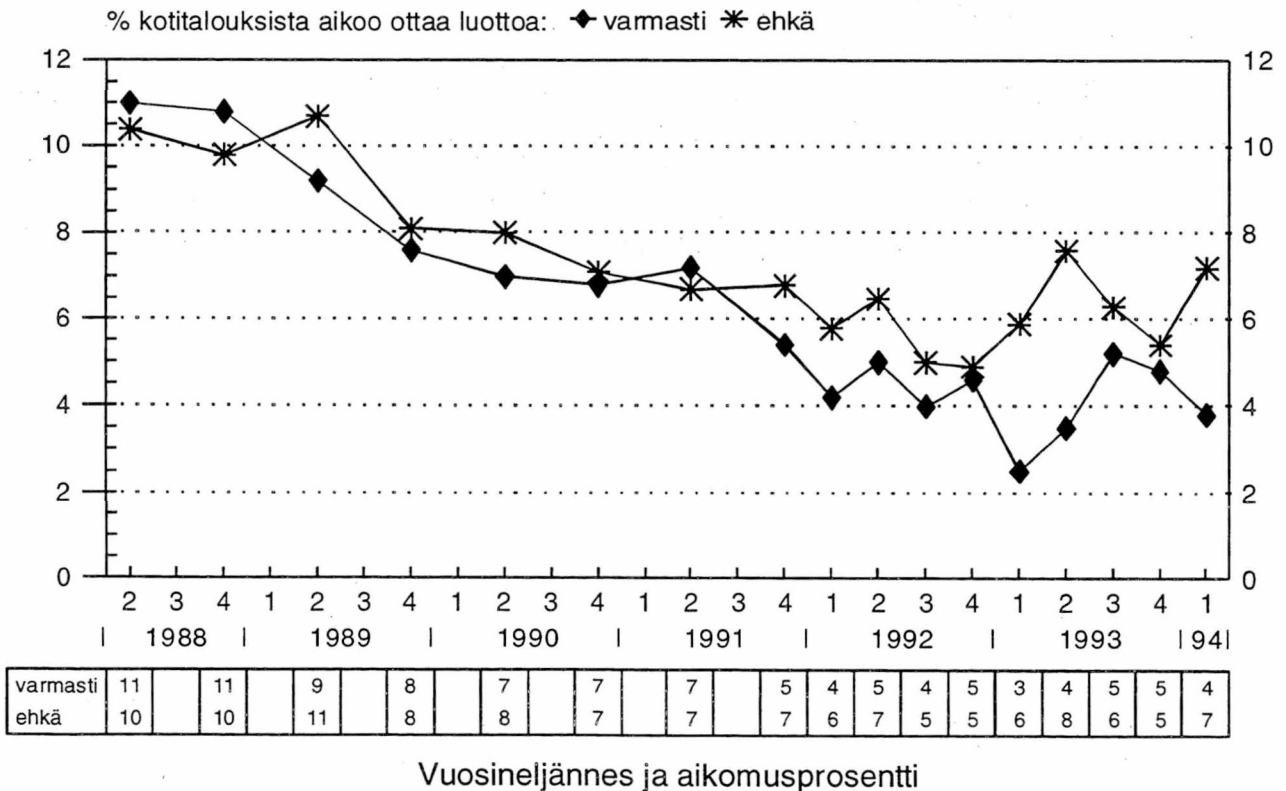
14. indeksinä mittausajankohdasta toiseen

15. Aikooko talous ottaa luottoa seuraavien 12 kk aikana

15. luoton ottoaikomus ajankohdasta toiseen

00022 TILASTOKESKUS
00022 STATISTIKCENTRALEN

Postitus
2 Ik kirje

PMM
Sopimus
00022/1

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Statistics Finland

Income and consumption
1994:8

Tiedustelut - Förfrågningar

Pellervo Marja-aho
(90) 17 341

<i>Myynti:</i>	<i>Försäljning:</i>	<i>Hinta — Pris</i>	
Julkaisujen myynti / 3B 00022 TILASTOKESKUS Puh. (90) 1734 2011	Publikationsförsäljning / 3B 00022 STATISTIKCENTRALEN Tfn (90) 1734 2011	80 mk	ISSN 0784-8420 = Tulot ja kulutus ISSN 0784-963X
